

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลให้สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแม่บทสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาคุณคนและคุ้มครองทางสังคม รวมทั้งสนับสนุนบทบาทของประเทศในการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและวิทยาการของภูมิภาค รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่งโดยมีนโยบายสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษาในระดับพื้นฐานแก่สถานศึกษา ตลอดจนปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและเทคโนโลยี ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทำให้เกิดการแข่งขันทางการศึกษาขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การแข่งขันที่รุนแรงของธุรกิจการศึกษาและเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ทันสมัย และมีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อมุ่งหวังความเป็นเลิศให้กับสถาบันการศึกษาของตน ผู้บริโภคซึ่ง ได้แก่ นักศึกษาต้องการได้บริการการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงในระดับราคาพอสมควร สถานศึกษาที่มุ่งหวังความเป็นเลิศในรูปของผลกำไรที่สม่ำเสมอหรือเพิ่มสูงขึ้น ใช้วิธีการขึ้นราคาเป็นหลักยอมสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดและไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ผู้บริหารต้องหันมาให้ความสนใจกับการบริหารต้นทุนมากขึ้นเพื่อคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนรายปี

ระบบต้นทุนที่มีแนวคิด ในลักษณะระบบต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing & ABC) ทำให้ทราบว่าอะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนฐานกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยระบบกิจกรรม และตัวผลักดันต้นทุน (Cost Driver) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการคำนวณต้นทุน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนและการพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อลดความสูญเปล่าหรือกิจกรรมไม่เพิ่มค่า ระบบดังกล่าวจะให้ข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจนแก่ฝ่ายบริหาร เพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการ สามารถพัฒนาสถาบันการศึกษาให้มีคุณค่ามากขึ้น และเพิ่มความสามารถเปรียบเชิงการแข่งขันให้แก่กิจการอีกด้วย (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2544 : 2)

โรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี เป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดลำปางปัจจุบันมีนักศึกษาจำนวน 3,424 คน อาจารย์และเจ้าหน้าที่จำนวน 205 คน เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 11 สาขา ดังนี้ สาขาการบัญชี สาขาการตลาดและการจัดการ สาขาการเลขานุการ สาขาคอมพิวเตอร์ สาขาเทคโนโลยียานยนต์ สาขาไฟฟ้ากำลัง สาขาสถาปัตยกรรม สาขาอิเล็กทรอนิกส์ สาขาเครื่องมือกล สาขาเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจนานาชาติ และสาขาสามัญศึกษา 1 สาขา

ในปัจจุบันการรวบรวมข้อมูลทางบัญชีของโรงเรียน ใช้การรวบรวมข้อมูลต้นทุนแบบระบบต้นทุนเดิม ทำให้มองเห็นเพียงภาพรวมเท่านั้น การคิดค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษาจะจำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระดับภาควิชา โดยไม่รวมถึงต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นของหน่วยงานสนับสนุนในโรงเรียน เช่น งานกิจการและพัฒนา นักศึกษา งานบริการห้องสมุด งานทะเบียน งานพัฒนาระบบสารสนเทศ ดังนั้นผู้บริหารต้องการทราบว่าสถานศึกษาของตนประกอบขึ้นมาด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง จะบริหารกิจกรรมเหล่านั้นอย่างไร และต้องการทราบค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนและพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง กอปรกับการขยายตัวทางด้านการศึกษาทำให้สถาบันเอกชนในจังหวัดลำปางมีการขยายสาขาให้เป็นที่รองรับนักศึกษามากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา จึงสนใจวิธีการบริหารต้นทุนแบบใหม่แทนที่ต้นทุนระบบเดิม (นิมิตร จิวะสันติการ, ประธานกรรมการบริหารโรงเรียน, สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2550)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรมในสถานศึกษาเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจ สามารถจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงแนวทางการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรมของโรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้ต้นทุนฐานกิจกรรมโรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปางในปีงบประมาณ 2550 (ปีงบประมาณตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน ถึง 30 พฤษภาคม ของปี 2551) ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 11 สาขา ดังนี้ สาขาการบัญชี สาขาการตลาดและการจัดการ สาขาคอมพิวเตอร์ สาขาเทคโนโลยียานยนต์ สาขาไฟฟ้ากำลัง สาขาสถาปัตยกรรม สาขาอิเล็กทรอนิกส์ สาขาเครื่องมือกล สาขาเตรียมวิศวกรรมศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจนานาชาติ และสาขาวิชาสามัญ อีก 1 สาขา เพื่อคำนวณต้นทุนรายหลักสูตร และต้นทุนต่อหัวนักศึกษารายปี

1.3.2 ขอบเขตประชากร

ศึกษาโครงสร้างองค์กรและการบริหารงาน รวมทั้งระบบปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณต้นทุนกิจกรรมจากรายงานประจำปี และสำรวจข้อมูลระบบงานที่เกี่ยวข้องจากบุคลากรของหน่วยงาน จำนวน 205 ราย ดังนี้

1) ผู้บริหาร	จำนวน	10	ราย
2) บุคลากรสายการสอน	จำนวน	165	ราย
3) บุคลากรสายสนับสนุน	จำนวน	30	ราย
รวม		<u>205</u>	ราย

1.3.3 วิธีการเลือกตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาทำการกำหนดตัวอย่าง ดังนี้

- 1) ผู้บริหาร จำนวน 10 ราย โดยเลือกทั้งหมดของประชากร
- 2) บุคลากรสายปฏิบัติการสอน จำนวน 165 ราย โดยใช้วิธีกำหนดสุ่มตัวอย่าง

อย่างง่าย ตามตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545 : 38 - 48) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 ราย และแยกกลุ่มตัวอย่างแต่ละสาขาคำนวณสัดส่วนร้อยละของจำนวนบุคลากรของแต่ละสาขา ดังนี้

บุคลากร	จำนวนบุคลากร (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ขนาดตัวอย่าง (คน)
สาขาการบัญชี	19	11.52	13
สาขาการตลาดและการจัดการ	13	7.88	9
สาขาเลขานุการ	7	4.24	5
สาขาคอมพิวเตอร์	23	13.94	16
สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ	13	7.88	9
สาขาไฟฟ้ากำลัง	9	5.45	6
สาขาสถาปัตยกรรม	5	3.03	3
สาขาอิเล็กทรอนิกส์	9	5.45	6
สาขาเครื่องมือกล	5	3.03	3
สาขาเตรียมวิศวกรรมศาสตร์	9	5.45	6
สาขาบริหารธุรกิจนานาชาติ	12	7.27	8
สาขาสามัญศึกษา	41	24.85	28
รวม	165	100	113

ที่มา : ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545 : 38 - 48)

1.3.3.3 บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 30 ราย โดยใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
อย่างง่าย ตามตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545 : 38 - 48) ได้กลุ่มตัวอย่าง 28 ราย

1.4 วิธีการศึกษา

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ภายในหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย

- ผู้บริหาร จำนวน 10 ราย ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อทราบวิสัยทัศน์
นโยบาย กลยุทธ์ และแผนงานขององค์กร

- บุคลากรสายปฏิบัติการสอน จำนวน 113 ราย และบุคลากรสายสนับสนุน
จำนวน 28 ราย รวม 141 ราย ใช้แบบสอบถามเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับภาระงานสัดส่วนของเวลา
ทำงานที่ได้ใช้ไปในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

การศึกษาครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

- เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์กร และโครงสร้างการบริหารงาน จากรายงานประจำปีของโรงเรียน เพื่อใช้ในการกำหนดโครงสร้างกิจกรรม
- เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ พัสดุ การเงินและบัญชีเงินสนับสนุนงบประมาณรายได้ ในการจัดการศึกษาในระดับพื้นฐานเพื่อให้ทราบกระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลทางบัญชีสำหรับคำนวณต้นทุนกิจกรรม และระบบงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในปีงบประมาณ 2550 (ปีงบประมาณตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2550 ถึง 30 พฤษภาคม 2551 ของปีถัดไป)
- เก็บข้อมูลจากเอกสาร บทความ สิ่งพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ต้นทุนฐานกิจกรรมกับสถาบันการศึกษา

1.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และออกแบบสอบถามบุคลากรสายสอน สายสนับสนุน ได้แนวทางการออกแบบสัมภาษณ์จากการสัมภาษณ์ประธานกรรมการบริหารโรงเรียน (นิมิต จิวะสันติการ. ประธานกรรมการบริหารโรงเรียน. สัมภาษณ์. 1 พฤษภาคม 2550) ส่วนการออกแบบสอบถามได้แนวทางการออกแบบจากลักษณะการปฏิบัติงาน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาระงาน สัดส่วนของเวลาทำงานที่ได้ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจะนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกิจกรรม สัดส่วน ตัวผลักดันกิจกรรม การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมและกำหนดเกณฑ์การปันส่วนสำหรับคำนวณหาต้นทุนต่อหลักสูตร ต้นทุนต่อหัวนักเรียนรายปี และต้นทุนรายวิชาเขียนเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมของโรงเรียน
- ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหาต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อมในการผลิตนักศึกษา
- ขั้นตอนที่ 3 กำหนดหาต้นทุนกิจกรรมของหน่วยงานที่ให้ต้นทุนทางอ้อม
- ขั้นตอนที่ 4 นำต้นทุนกิจกรรมของหน่วยงานที่ให้ต้นทุนทางอ้อมป็นส่วน
เข้ากิจกรรมหน่วยงานสาขา
- ขั้นตอนที่ 5 นำต้นทุนทางตรงป็นส่วนเข้ากิจกรรมหน่วยงานสาขา
- ขั้นตอนที่ 6 เก็บรวบรวมต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
นักศึกษาแต่ละสาขา
- ขั้นตอนที่ 7 กำหนดต้นทุนการผลิตนักศึกษาต่อหลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 8 การคำนวณต้นทุนต่อหัวนักศึกษารายปี
- ขั้นตอนที่ 9 การคำนวณต้นทุนต่อรายวิชา

1.5 นิยามศัพท์

การประยุกต์ใช้ เป็นการนำมาใช้หรือดัดแปลง โดยการนำมาใช้นั้นได้นำของเดิมมาเป็นแนวทางในการใช้ให้เกิดผลดีขึ้นหรือเปลี่ยนไปให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ซึ่งในประยุกต์ใช้ครั้งนี้เป็นการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนและพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา

ต้นทุนฐานกิจกรรม เน้นการบริหารต้นทุนโดยการแบ่งการดำเนินงานขององค์กรออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้ทราบว่า การดำเนินงานของกิจกรรมประกอบขึ้นด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง เวลาที่ใช้ไปในแต่ละกิจกรรม และผลได้จากการประกอบกิจกรรมต่างๆ

สถานศึกษาเอกชน หมายถึง สถาบันการศึกษาสถานที่เรียนที่มีเจ้าของกิจการเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลมีการขออนุญาตจัดตั้งขึ้น และมีใบอนุญาตประกอบกิจการ มีคุณสมบัติและหลักสูตรตามที่สำนักงานการศึกษาเอกชนกำหนดภายในกรอบที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้

โรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี หมายถึง โรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดลำปาง ให้บริการด้านการศึกษาระดับอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบแนวทางการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรมในสถานศึกษาเอกชนของโรงเรียน
ลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง
- 2) เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ การปรับปรุงพัฒนาของผู้บริหาร
และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.7 สถานที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและรวบรวมข้อมูล

โรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี และคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved